

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 378/2017-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. júna 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Magdolenom, Farská 28, Nitra, pre namietané porušenie jej základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 240/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) pre namietané porušenie jej základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 240/2006 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného podrobne opísala priebeh napadnutého konania a uviedla:

„Okresný súd Nitra dňa 14.10.2013 vyhlásil rozsudok, ktorým znova žalobu v celom rozsahu zamietol, pričom tento rozsudok bol Krajským súdom v Nitre uznesením sp. zn.: 9 Co/434/2013-635 zo dňa 19.03.2014 zrušený z dôvodu, že bola sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom.

Sťažovateľka pristúpila dňa 27.07.2015 k podaniu návrhu na zmenu žalobného návrhu, opätovne v znení, že žalovaní nespĺnili podmienky na vydržanie a dňa 11.08.2015 Okresný súd Nitra uznesením sp. zn.: 12 C/240/2006-706 pripustil jeho navrhovanú zmenu a dňa 04.11.2015 vyhlásil rozsudok sp. zn.: 12 C/240/2006-718, ktorým žalobe vyhovel a určil, že žalovaní nespĺnili podmienky na vydržanie vlastníckeho práva.

Vyššie uvedený rozsudok Okresného súdu Nitra bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn.: 9 Co/40/2016-773 zo dňa 30.06.2016.

Rozsudok Okresného súdu Nitra v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre nadobudol právoplatnosť dňa 30.08.2016.“

3. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka poukázala na postup okresného súdu v napadnutom konaní, ktorým malo byť porušené jej základné právo na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy. Zdôraznila najmä to, že sťažnosť podala ústavnému súdu (6. októbra 2016), hoci vedela, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené 30. augusta 2016, pretože bola presvedčená o tom, že napriek tomu postupom okresného súdu došlo k porušeniu jej v sťažnosti označených práv.

4. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na niektoré rozhodnutia ústavného súdu, ako aj na odlišné stanovisko bývalého sudcu ústavného súdu Juraja Babjaka k uzneseniu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 117/03 zo 4. júna 2003. Podľa jej názoru je teda možné

konštatovať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj v čase, keď bolo napadnuté konanie už právoplatne skončené.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 240/2006 porušené boli.

2. Sťažovateľke Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 € (slovom dvadsaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Nitra povinný uhradiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Nitra je povinný uhradiť Sťažovateľke trovy právneho zastúpenia vo výške 286,- € na účet právneho zástupcu JUDr. Michal Magdolen, advokát, advokátska kancelária, Farská 28, 949 01 Nitra do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

10. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Predmetom časti sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 240/2006, ktoré, ako sama v sťažnosti uvádza, bolo 30. augusta 2016 právoplatne skončené.

12. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu... K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07).

13. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu sa ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie týchto práv označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. To znamená, že ústavný súd pri skúmaní porušenia označených práv zohľadňuje aj to, či u sťažovateľa objektívne ide o odstránenie stavu právnej neistoty v jeho veci, pretože len v takom prípade možno uvažovať o ich porušení (IV. ÚS 226/04, IV. ÚS 202/2010). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nedochádza k porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02, IV. ÚS 103/07).

14. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

15. Ústavný súd ďalej uvádza, že nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne.

16. Ako už bolo uvedené, napadnuté konanie bolo právoplatne skončené 30. augusta 2016, pričom sťažnosť bola na ústavnom súde uplatnená až 6. októbra 2016, teda v čase, keď k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru už nemohlo dochádzať, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v súlade so svojou stabilnou judikatúrou odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

17. Podľa právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi v znení platnom do 30. júna 2016 a judikatúry všeobecného súdnictva sú závažné procesné pochybenia súdov dôvodom na podanie odvolania (§ 201 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku – ďalej len „OSP“), prípadne (za splnenia zákonom ustanovených podmienok) aj na podanie dovolania [§ 237 písm. g) OSP (pozri napr. IV. ÚS 26/04, IV. ÚS 201/04)].

18. Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka námietky v súvislosti s údajným porušením jej základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, tak ako ich uviedla v sťažnosti doručenej ústavnému súdu, neuplatnila v konaní pred všeobecným súdom. Neuplatnenie zákonnej možnosti účinnej ochrany práva sťažovateľky na príslušnom všeobecnom súde nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba (alebo právnická osoba) nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv, čo však v danej veci nebolo aktuálne.

19. V súvislosti s uvedeným ústavný súd poukazuje na to, že ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

20. Keďže sťažovateľka nevyužila účinný opravný prostriedok, ktorý podľa zákona mala k dispozícii v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd opierajúc sa o princíp subsidiarity sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu nedostatku právomoci na jej prejednanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2017